HE 20/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

- Vastine 19.3.2021

MMM/LVO Orian Bondestam

Maa- ja metsätalousministeriön vastine

- Eduskunnan Maa- ja metsätalousvaliokunta on toimittanut maa- ja metsätalousministeriölle HE 20/2021 vp asiantuntijakuulemisissa saadut lausunnot (7 kpl) ja pyytänyt ministeriöltä vastinetta niiden johdosta.
- Annetuissa lausunnoissa Suomen Ammattikalastajaliitto, Kalatalouden Keskusliitto, Luonnonvarakeskus, Pohjois-Savon ELY-keskus ja Suomen luonnonsuojeluliitto tukevat varauksetta ja pitävät esitystä perusteltuna.
- WWF Suomi tukee esitystä, mutta esittää kysymyksen siitä, montako kalastajaa muutos koskisi ja miten muutos vaikuttaa kuhankalastuksen kestävyyteen.
- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö esittää lukuisia kysymyksiä esityksestä, joihin jäljempänä myös WWF:n ja kuhan osalta vastataan.

Muutosesityksen piirissä olevat kalastajamäärät

- WWF Suomi kysyy kuinka moni kalastaja todellisuudessa jäisi liikevaihdoltaan 10 000 euron ja 15 000 euron väliin, ja miten muutos vaikuttaisi I-luokan kaupallisten kalastajien määrään ja sitä kautta kotimaisen kalan saantiin markkinoille.

- Hallituksen esityksessä todetaan, että jos ehdotettua muutosta kalastuslain 88 §:ään ei tehtäisi se voisi näkyä ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien vähenemisenä ja kotimaisen kalan tarjonnan vähenemisenä. Tämä olisi hallitusohjelman tavoitteiden vastaista.

- Kalastuslain 91 §:n 1 kohdan perusteella ELY-keskukset ylläpitävät rekisteriä kaupallisista kalastajista. Säännös ei mahdollista kaupallisten kalastajien tulojen kirjaamista rekisteriin, joten rekisteristä ei suoraan saada selville tarkkaa kalastajamäärää, joihin esitetty muutos voisi vaikuttaa.

- Tällä hetkellä I ryhmään kuuluu 695 kaupallista kalastajaa (merellä 347 ja sisävesillä 348), joista osalla on kalastustuloja välillä 10 000 – 15 000 euroa. Vuoden 2019 saaliiden ja hyljesietopalkkioiden yhteydessä tehdyn laskennan perusteella voidaan karkeasti arvioida, että 70 merialueen I ryhmän kalastajaa saa kalastustuloja mainitussa tulohaarukassa. Heidän osuutensa on siten noin 20 prosenttia merialueen I ryhmän kalastajista ja saman suhteen voidaan arvioida koskevan myös sisävesiä, joten kokonaisuudessaan vaikutuspiirissä on arviolta 140 kaupallista kalastajaa. Vaikutuspiirissä voi kalastustulojen vähenemisen myötä vuonna 2021 ja sen jälkeen olla enemmänkin kalastajia. Samalla on muistettava, että ilman nyt käsiteltävää muutosehdotusta myös uusien yrittäjien alalle tulo vaikeutuu/hidastuu merkittävästi. Yhdessä näillä tekijöillä olisi merkittävä kielteinen vaikutus ko. kalastajien etuihin, päätoimisten kalastajien määriin ja kotimaisen kalan tarjontaan erityisesti merialueen rannikkokalastuksen ja sisävesikalastuksen saaliiden osalta. .

Muutosesityksen vaikutus kalastuksen kestävyyteen

- SVK mainitsee esityksen puutteena, että vaikutusten arviointia ei ole tehty kalastuslain tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta lainkaan, kuten Saaristomeren kuhan kalastukseen. Samoin järjestö mainitsee, että avoimien yhtiöiden sisällyttäminen kaupallisen kalastajien määritelmään oli esillä syksyllä 2018 lausuntopyynnössä lapinäkymättömällä tavalla. Järjestö pohtii onko alun perin ollut tarkoituksenmukaista sisällyttää avoimet yhtiöt kaupallisen kalastajan määritelmään ja mitä vaikutuksia asialla on. SVK toivoo siten laajempaa vaikutusten arviointia esityksestä.

- Ministeriö toteaa tältä osin, että esityksen tarkoituksena on estää vuoden 2021 alussa voimaan tulleen arvonlisäverolain verovelvollisuusrajan noston seurannaisvaikutus kalastuslaissa olevaan kaupallisen kalastajan määritelmään. Kysymys on teknisestä muutoksesta, jolla korjataan muun lainsäädännön muutoksesta aiheutunut seurannaisvaikutus. Muutoksella ei nimenomaan ole tarkoitus vaikuttaa määritelmän taustalla oleviin järjestelyihin, kuten kuhan kalastukseen ja sitä koskeviin ratkaisuihin, jotka on tehty erillisen kalakantoja koskevan tietoon perustuvan huolellisen harkinnan perusteella. Lisäksi ministeriö viittaa myös Luonnonvarakeskuksen valiokuntakuulemisessa antamaan suulliseen lausuntoon siitä, että esitetyn muutoksen merkitys Saaristomeren kuhakantaan on huomattavasti pienempi kuin kuhakantaan luonnonolosuhteista aiheutuvat vaikutukset.

- Kuten esityksestä käy ilmi kaupallisen kalastajan määritelmä kattaa luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt kalastuslain 4 §:n 18 kohdan määritelmän mukaisesti. Oikeushenkilö termi kattaa myös avoimet yhtiöt. Tällä hetkellä 10 avointa yhtiötä on kalastuslain uudistuksen jälkeen rekisteröitynä ryhmään I kuuluviksi kaupallisiksi kalastajiksi. Ministeriöllä ei ole havaintoja siitä, että näin pyrittäisiin keinotekoisesti pääsemään I ryhmään, kyse on lähinnä perinteisestä kalastuksen yhtiömuodosta. Tältäkin osin ministeriö toteaa, että esityksellä

Yhteenveto

- Ministeriö toteaa, että esitys on suppeana ja teknisenä korjauksena valmisteltu virkatyönä ja lähetetty avoimesti lausuntokierrokselle keskeisille sidosryhmille. Asiassa on siten noudatettu kaikkia avoimuuden edellyttämiä toimenpiteitä ja otettu perustellulla ja tasapainoisella tavalla ottamaan huomioon annetut lausunnot.
- Ministeriö pitää siten Hallituksen esitystä 20/2021 vp edelleen kaikilta osin ja kokonaisuudessaan hyvin perusteltuna ja sidosryhmien suuren enemmistön tuen saaneena, eikä näe perusteita sen muuttamiselle maa- ja metsätalousvaliokunnalle annettujen lausuntojen perusteella.